

„Znám to. Zpočátku to pro mě taky nebylo snadné.“

Když na něj pohlédla, bylo zřejmé, že rozuměl jejímu vnitřnímu boji. Poprvé od příjezdu do Anglie měla pocit, že na to není sama.

„Dopaluje vás ta nespravedlnost.“

S úlevou přikývla. „Přijde mi to nesprávné. Tihle zajatci z války vyvázli moc snadno, dostávají najíst a nic jim tu nechybí. Klidně si hrají hry. Co nějaké strádání? Utrpení?“ Nervózně si mnula ruce.

„Jsou to taky jen lidé. Chtěla byste snad, aby trpěli?“

Zachmuřila se a hlesla: „Ano.“ Odvážila se obrátit k Waltherovi provinilý pohled, aby viděla, jak zareaguje. Ulevilo se jí, když ji odměnil chápavým úsměvem.

„Ale chtěla byste to být vy, kdo je nechá trpět?“ Ta otázka ji zaskočila. „Přisypala byste jim sůl do ran?“

Polkla a vzpomněla si na příkázání. Ačkoliv nepatřila mezi bůhvíjak věřící, nemohla zapomenout na principy, které jí vštěpovali už od dětství. Nevyžívala se v násilí.

„Chtěla byste být jako naši uzurpátoři?“

Při myšlence na násilnosti a brutalitu gestapa či SS se oklepala. *Nezabiješ.*

„Dovolila byste snad, aby z vás jejich činy udělaly někoho jiného?“

Zaplavil ji pocit hanby. Taková přece vůbec nebyla. *Cti otce svého a matku svou.* Její otec byl empatický a shovívavý muž, který věřil v dobro druhých.

„Bůh bude naším soudcem.“ Waltherovy temné oči se vpíjely do těch jejích a vrásky kolem nich vypovídaly o jeho vlastním utrpení. „A bude i jejich soudcem.“

Ta slova v ní značně rezonovala, jejich hloubka byla jako balzám na duši. Už dlouho nebyla v synagoze, kde často slychávala tak konejšivá slova. Její duše zůstala po smrti otce

bez opory. Drtila ji hořkost, otupil ji zmar a izolovala se od ostatních.

Po tvářích jí tekly slzy. Otec jí chyběl tak moc, že ji z toho srdce bolelo.

Walther ji vzal za ruku a stiskl ji.

„Mrzí mě to,“ omluvila se a otřela si tvář, aby pozastavila proud slz, ale když teď konečně dostaly volný průchod, řinuly se ve velkém.

„To není třeba. Žal je těžké břímě. Nejste v tom sama. Moc dobře vím, jaké je o všechno přijít a ztratit domov.“

„Odkud jste?“

„Z Mnichova. Naši přišli o svůj podnik. Zabavili jim ho.“ Lusknul prsty. „Jen tak. Matku zmlátili na ulici. Pár týdnů nato zemřela a otec chvilku po ní. Moje sestry dostaly povolení k cestě do Palestiny. A já jsem získal pracovní povolení sem. A vy?“

„Upřímnou soustrast. To je...“ Neměla slov, ale přinejmenším zjistila, že ostatní na tom byli podobně, ne-li hůř. Daly se tyto věci vůbec poměřovat? „Otec dostal infarkt, když mu zdevastovali obchod během křišťálové noci. Zničili jeho celoživotní práci. Týden nato zemřel. Žili jsme vždycky jen ve dvou. Matka zemřela, když jsem byla ještě miminko. A moje teta se Hitlerovy vlády taky nedožila. Ještěže tak, protože ta by určitě nevydržela mlčet. Na rozdíl ode mě s otcem. Táta naplánoval můj útěk.“ Polkla. „Bez něj. Věděl, že by nedokázal odjet, a pak už bylo pozdě. A teď nemám nic. Moje rodina je pryč. Přátelé jsou bůhvíkdě. Nemůžu ani navštívit jejich hrob.“

Znovu jí stiskl ruku. „Jsem si jistý, že váš otec by nechtěl, abyste zatrpkla. Díky tomu pak nepřátelé vyhrávají. Zachovat si lidskost a začít znovu, v tom tkví naše neporazitelnost.“

„Hezky řečeno,“ uznala. Svitl v ní plamínek naděje.